

Predseda SPPK Milan Semančík vystúpil v televízii TA3

Peter Bielik, moderátor: "Vždy je dobré, keď sa na rôzne témy dokážeme spolu s našimi hosťami pozrieť z rôznych uhlov pohľadov. Som preto veľmi rád, že môžem k týmto podobným témam, o ktorých sme pred malou chvíľou hovorili s ministrom pôdohospodárstva, sa porozprávať aj s Milanom Semančíkom. Vitajte u nás, dobrý večer."

Milan Semančík, predseda SPPK (host v štúdiu): "Ďakujem pekne, dobrý večer."

Peter Bielik: "Budú ma teda zaujímať vaše pohľady, vaše názory, ktoré dnes prerokovávala V4ka spolu so Slovinskom, Bulharskom a Rumunskom, tie výstupy sme už počuli, podpísala sa nejaká deklarácia, ktorá sa týka práve ekologickej výroby, ale začnem tam, kde sme začínali v rozhovore aj s pánom ministrom, pri cenách. To našich ľudí zaujíma a určite novinársky je to takisto aj najatraktívnejšia téma, ale nielen preto, pretože je to dôležité, sa vás chcem opýtať či už teda ste pocítili ako výrobcovia, alebo ich zástupcovia v súčasnosti nejaký väčší tlak na znižovanie, či môžete potvrdiť to, o čom hovoril aj pán minister, že niektoré tie ceny sa už blížia, alebo dokonca podchádzajú výrobné ceny, teraz hovorím o výkupných cenách v porovnaní s výrobnými cenami."

Milan Semančík: "Určite áno. To čo odznelo z úst pána ministra je pravdou. Samozrejme aj naši členovia nás upozorňujú na to, že ten tlak čím ďalej je väčší a väčší. My sme na to upozorňovali, že tie druhotné dopady nás budú doslova ničiť a pomaly a isto už je to tu, takže tie výrobné náklady samozrejme nie sú prekrývané cenou a tak ako bolo povedané aj z úst pána ministra pri jablkách, keď máme výrobné náklady kdesi na úrovni u lepších 0,35 až 0,55 € za kilogram, tak momentálne tie realizačné ceny keď zoberieme, že sú kdesi v rozpätí od 0,15 až 0,28 € za kilogram, tak absolútne nepokrývajú výrobné náklady. Čiže automaticky výrobca je v strate a tieto straty sú zaznamenávané nielen pri ovocí, ale mohol by som pokračovať, v zelenine je to podobné, takisto je to čo sa týka bravčového mäsa a taktiež je to aj čo sa týka mliečnej produkcie."

Peter Bielik: "Predsa len ale v ekonomike aj v týchto vzťahoch platí ten neúprosný spôsob, ten neúprosný zákon, ktorý hovorí o dopyte a ponuke, nie je to teda len týmto vzťahom určené. Môžete potvrdiť aj to, že niektoré tie ceny na pultoch zostávajú rovnaké napriek tomu, že tie výkupné ceny klesajú?"

Milan Semančík: "Tak tu treba brať tiež do úvahy, že v tom reťazci sú traja hráči, je prvovýrobca, je spracovateľ a je obchod. A my keď sme zobrali do rúk štatistiku za prvý polrok tohto roka, keď sme porovnávali ako to teda medziročne vyzerá, porovnanie sme robili na minulý rok, ale na celý rok, tak napríklad rastlinná produkcia u prvovýrobcov prepadla v cenovej oblasti za prvý polrok tohto roka v porovnaní na minulý rok 20 %. U spracovateľa prepád v cenovej oblasti bol na úrovni 2 %, ale u obchodu na pulte bol prepád o 0,2 %, čiže znova by som upozornil aj na problém obchodu, tak ako to tu bolo a ako to tu aj odznelo z úst pána ministra, pretože názorná ukážka je pri jablkách. Pretože keď si zoberieme momentálne predaj jablák do obchodu, tak je realizovaný na úrovni zhruba 0,15 až 0,28 € za kilogram, pričom predajné ceny v obchodných reťazcoch, akciové ceny keď zoberieme, sú kdesi na úrovni 49 centov, ale keď zoberieme bežné predajné ceny, sú kdesi na úrovni 80 centov a dokonca cez 1 €, čiže je namieste otázka, aké marže sú pri tejto komodite a bolo by už načase a my na to upozorňujeme a nakoniec je zriadená aj potravinová kobra pri ministerstve pôdohospodárstva, aby sa aj na otázku marží pozrela, pretože zdá sa nám to absolútne neprimerané z pohľadu marže keď zoberieme jednotlivé komodity. Čiže automaticky."

Peter Bielik: "Možno je dobre, že sme si pomenovali teraz tie ceny, pretože aj naši diváci majú možnosť skontrolovať si to priamo na pultoch, aká tá cena je, opakujeme teda, že niekde od 0,15 do 0,28 sa predávajú napríklad jablká."

Milan Semančík: "Áno."

Peter Bielik: "To sú tie výkupné ceny. Otázkou je ale, čo je dôvodom. Naozaj tu máme viacero faktorov, ktoré na to môžu pôsobiť, už som spomínal neúprosný zákon trhu, dopyt, ponuka, alebo politické rozhodnutia v súvislosti so sankciami. Naozaj Poliaci napríklad realizovali ešte minulý rok predtým než vstúpili sankcie do platnosti, potraviny smerom do Ruskej federácie za 1 miliardu eur, to je úplne iná situácia ako u nás, keď sme niekde na úrovni 30 miliónov, ako sme sa pred malou chvíľou dozvedeli. Nie je to naozaj teda tým, že máme tu veľa tých produktov a preto tie ceny klesajú?"

Milan Semančík: "Tak samozrejme tým, že tovar, ktorý mal byť pôvodne určený na ruský trh a sa tam samozrejme nedostal tým, že to embargo bolo od 7. augusta, tak pochopiteľne ten tovar je na európskom trhu, čiže tá ponuka tu je ďaleko väčšia ako by mala byť, tak automaticky ten tlak na cenu je čím ďalej väčší a väčší."

Peter Bielik: "Navyše z agrosektora už začiatkom leta prichádzali pozitívne správy o dobrej úrode."

Milan Semančík: "Áno, tešili sme sa z porastov, ktoré vyzerali veľmi dobre. Nakoniec keď zoberieme bilanciu žatvy ako takej, tak zaznamenali sme na jednej strane rekordné úrody, takže na jednej strane spokojnosť aj u poľnohospodárov, ale na druhej strane zase sa prepád ceny prejavil tak, že v konečnom dôsledku ten poľnohospodár čo sa týka výnosovej časti si nepolepšil. Tie prepady sú výrazné a keď zoberiem tie komodity, povedzme repku, alebo pšenicu, jačmeň, tak 20 ? 30 % prepady medziročne. Čiže na jednej strane sme sa veľmi potešili, pretože tá produkcia, keby som ju porovnával medziročne, tak sme narástli zhruba v priemere na 1 hektár o 1 tonu, keď sme to porovnávali na 5-ročný priemer, tak sme narástli zhruba o 1,5 tony, čo je veľmi pekná, slušná úroda, keď husto siate obiloviny sme skončili s výnosom cez 5 ton, 5,24 tony po hektári, to je veľmi pekné, veľmi slušné a u repky sme zaznamenali ešte by som povedal väčší nárast, kde sme vykázali 3,57 tony po hektári, takže na jednej strane spokojnosť z produkcie, ale na druhej strane nespokojnosť z prepádu cien a tým pádom tak ako som povedal, to prílepenie, ktoré každý očakával, že z tej žatvy príde, tak nakoniec neprišlo a čo je veľmi zlé, tak samozrejme, že to obchodovanie s tými komoditami je tiež veľmi problematické. Takže tá bilancia tohtoročnej žatvy je taká rozporuplná."

Peter Bielik: "No v každom prípade je to zapeklitý problém, ale vy ste veľmi skúsený človek v tejto oblasti, čo by ste teda poradili týmto producentom? Hovoril som, v skladovaní, poznáme to známe pravidlo ešte od našich starých otcov, čo sa nezjedlo sa vypálilo, to znamená vznikali možno väčšie zásoby alkoholu, kalvadosu, ak sme hovorili o jablkách a podobne, čo sa dá v takej situácii spraviť, aby na tom jednoducho ten výrobca v konečnom dôsledku neprerobil?"

Milan Semančík: "Tak samozrejme, že je treba hľadať riešenia. Pochopiteľne tu niektoré boli už aj spomenuté, v podstate aj v rámci Európy a v rámci Európskej komisie sa hľadajú určité kompenzácie čo sa týka ruského embarga, ale tu je treba dodať, že tie kompenzácie určite nebudú postačovať. My sme so svojou produkciou len malí hráči a tá kvóta, ktorá sa momentálne prerozdelaovala v tom druhom balíku, kde sa vyčlenilo 165 miliónov euro, tak my máme zhruba 3 tisíc ton, čiže je to len veľmi málo na to, aby sa skompenzovali tie straty u tých výrobcov a nakoniec kompenzácia pri jablkách kdesi na úrovni 17 centov, tak pri výrobných nákladoch, ktoré začínajú kdesi na 35 centoch, určite nebude postačovať, takže tu je potrebné samozrejme využiť všetky cesty a všetky možnosti a tu by som možno upozornil aj na možnosť, ktorá sa zatiaľ nevyužíva v dostatočnej miere a to je spotrebiteľský patriotizmus, pretože obzvlášť teraz by bolo dobré, aby každý z nás si uvedomil, že týmto môžeme pomôcť sami sebe. A pokiaľ budeme viac nakupovať a konzumovať naše domáce slovenské potraviny, ktoré sú pod neustálou kontrolou, tak v konečnom dôsledku pomôžeme sami sebe vytvárať pracovné miesta na vidieku a samozrejme aj zachovávať určitú výrobu na vidieku."

Peter Bielik: "Nakoniec sme opäť pri veľmi zaujímavej, ale pomerne častej téme, aby sme konzumovali alebo primäli našich ľudí, aby konzumovali naše domáce produkty, ale to, o čom sme hovorili koniec koncov sa dá využiť aj inak. Videli sme Poliakov, v podstate hneď po zavedení ruských sankcií smerom k Európskej únii a jej členským krajinám sa začali objavovať také rôzne obrázky, ktoré hovorili o tom, chyťte teda jablko do ruky, nechcem teda ukazovať nejaké pejoratívne gestá a ukážte tomu Putinovi, že tie naše jablká dokážeme skonzumovať aj my sami, takže určite to by bola jedna z ciest. Naším občanom teda naozaj môžeme odporučiť len tie slovenské výrobky a istú samopomoc v tejto oblasti. Poďme ešte k ďalšej téme, hovorili sme o nej v predchádzajúcom rozhovore takisto, je to istý tlak alebo istý trend, ktorý sa objavuje už dlhší čas, ľudia si radi priplatia za domáce kvalitné ekoprodukty. Ako sa pozeráte vy na túto trendovosť? Myslíte si, že povedzme ten tlak na ceny, ktorý je momentálne smerom dole, výrobcovia majú problém predať tú produkciu za cenu, ktorá by pokryla aspoň výrobné náklady, by sa dal kompenzovať práve prechodom na ekologickú produkciu, ktorá je relatívne drahšia, možnože sa tých potravín vyrobí menej, pretože ten výnos je nižší ak sa nepoužíva toľko postrekov, toľko chemických podporných prostriedkov, bola by toto cesta?"

Milan Semančík: "Ja si myslím, že všetko s mierou treba robiť, aj tú ekologickú produkciu, aj keď je to trend treba povedať, že celej Európskej únie, ale tu narážame tiež na problém ekologických poľnohospodárov, ktorí proste nevykazujú žiadnu produkciu a v takom prípade si myslím, že to tiež nie je v poriadku, takže áno, ekologická produkcia je šetrnejšia vo vzťahu k životnému prostrediu, prečo nie, ale na druhej strane by sme mali mať na pamäti, že tu bude nárast populácie v rámci celého sveta, keď vychádzame z čísiel, tak do roku 2050 by mala narásť populácia kdesi na úroveň 9,1 miliardy, čiže v tomto smere si myslím, že je treba počítat aj s normálnou konvenčnou výrobou potravín, aby sme neskĺzli do nejakých snov vyslovene len ekologickej produkcie, lebo ten národ je treba zabezpečiť čo sa týka výživy."

Peter Bielik: "Vy ste spomínali teraz ale aj tých ekoproducentov, nazvime to tak, ktorí na jednej strane teda majú ekologickú výrobu, nerobia postreky, nevykonávajú rôzne tieto podporné aktivity, na druhej strane nevykazujú žiadnu produkciu. Tomu nerozumiem. To je naozaj niekto tak perverzný, že nechá si zarásť ten svoj sad ovocný, v podstate sa oňho vôbec nestará, deklaruje to ako ekologickú produkciu a potom nechá tie jablká popadať na zem a zhníť?"

Milan Semančík: "Tak upozorňujú nás na to naši členovia, že aj takí sú a to si myslím, že nie je v poriadku, aj keď na druhej strane celá spoločná poľnohospodárska politika je smerovaná k tomu, aby všetky prostriedky, dotačné prostriedky boli odviazané od produkcie a tu sú dôsledky tejto dotačnej politiky, čiže nikto nesleduje, či je produkcia nejaká vykázaná, či je nejaké euro tržby vykázané povedzme ako príklad pri tom ovocnom sade, alebo nie. Čiže stačí, že v deklarácii sa deklaruje a samozrejme, že musí ten dotýčny ako spĺňať určité podmienky, ale tá koncovka sa nesleduje, či sa vykáže nejaké euro tržby, alebo nie."

Peter Bielik: "To by sa malo, pretože to by bol naozaj veľmi nekalý spôsob zarábania peňazí, zobrať si tú dotáciu."

Milan Semančík: "No my sa usilujeme do toho vniesť určitý poriadok, ale tu narážame stále na určitú bariéru, tak ako som povedal, Európska komisia nám tu tlačí ako spoločnú poľnohospodársku politiku, ktorá nie je previazaná s produkciou. My sme samozrejme z toho nervózni a nepáči sa nám to."

Peter Bielik: "Poďme ešte k živočíšnej produkcii, pán minister spomínal rôzne spôsoby, ktoré od roku 2015 majú pomôcť opätovnému rozvoju. Môžete potvrdiť ten trend aspoň čo sa týka môjho laického pozorovania z ciest po Slovensku, že vzrastá, alebo aspoň sa odrazila už od dna živočíšna produkcia na Slovensku?"

Milan Semančík: "Nedá sa to takto hodnotiť, pretože pokiaľ zoberieme zase čísla zo štatistiky, tak tie celkom to nepotvrdzujú a máme kategórie, kde nie je nárast, ale je prepad, povedzme kategória dojníc, výroba mlieka ako taká. Sú určité nárasty povedzme pri mäsovom dobytku, kravy bez trhovej produkcie nám rastú, ovce, tie sa nám zastabilizovali, je tam len mierny nárast, takže ako nedá sa jednoznačne povedať, že už sme sa odrazili. Samozrejme snaha je, aby sme tú živočíšnu udržali, ale tu treba otvorene povedať, bez určitých podporných prostriedkov to nepôjde, pretože pokiaľ živočíšnu výrobu zase by sme rozmenili na drobné, ja neviem, boli tu spomenuté ceny bravčového mäsa a ceny ošípaných v živej váhe, že sa teraz realizujú z 1,15 € a znova keď zoberieme chovateľa, ktorý potrebuje na prekrytie výrobných nákladov 1,30 €, no tak on to dlhodobo robiť nebude. To isté môžeme hovoriť o mlieku za predpokladu, že sa potvrdia tie vízie, ktoré tu sú predkladané a katastrofické, treba k tomu dodať, že ten prepad ceny aj z titulu rušenia kvót bude kdesi pod úroveň 30 centov, tak ani tie prostriedky, ktoré sú momentálne pripravené od roku 2015 a my sa tomu samozrejme tešíme, že sa navyšujú, nebudú postačovať na to, aby prekryli rozdiel, ktorý čaká tohto chovateľa a výrobcu mlieka z pohľadu prepadu ceny. Čiže znova ten chovateľ, pokiaľ by som to priblížil na príklade, pokiaľ mal realizačnú cenu kdesi na začiatku roka na úrovni 37 centov a pokiaľ by tá cena mala skončiť kdesi pod 30, nech zoberieme ako príklad 27 nedajbože, rozdiel 10 centov a my cez dotácie by sme chceli pomôcť tomuto sektoru a dostali by sme na tú dojnicu zhruba prepočtom na ten liter 6 centov, tak znova nám vyjde z toho rozdiel 4 centy v neprospech chovateľa. Čiže my z toho máme veľké obavy. Dúfam, že sa ten katastrofický scenár nepotvrdí a že úroveň ceny povedzme pri mlieku zostane kdesi aspoň na úrovni 31, 32, 33 centov."

Peter Bielik: "Takže je možné, že doplatíme nakoniec na svoje mlsné jazyky, lebo zrejme to teda vyzerá tak, že takéto exkluzívnejšie produkty, alebo tie, ktoré majú lepší zvuk napríklad u ľudí v mestách, kačka, kozľacina, jahňacina, tieto fajnovosti naozaj, ktoré ľudia možno chcú a považujú ich za naozaj tie domáce produkty, ktoré chcú mať, zase môžu byť nevýhodou pre tú klasickú produkciu ako je bravčovina, ako je hovädzie mäso?"

Milan Semančík: "Ale my podporujeme všetky formy, čiže aj predaj z dvora samozrejme my sme privítali a podporujeme ho, len treba zase pozerieť, že predaj z dvora momentálne keď zoberiem percentuálne vyjadrenie, tak sa dostávame ani nie kdesi na úroveň 5 % z pohľadu celkovej produkcie, čiže to nie je nejaké výrazné percento. Pochopiteľne treba využiť všetky formy predaja."

Peter Bielik: "Pán Semančík, veľmi pekne ďakujem aj vám za to, že ste si našli čas pre divákov televízie TA3. Naozaj možno v ďalšej relácii si vypočujeme názory predstaviteľov obchodu, ktoré asi sa nebudú úplne zhodovať s tými vašimi. Som zvedavý veľmi čo nám povedia, potom niekedy možno v širšom garde by sme si urobili diskusiu, kde budete prítomný vy, predstavitelia vlády a predstavitelia obchodu, tak aby sme mohli tieto názory konfrontovať. Považoval som však za potrebné naozaj najprv rozpitvať do detailov jednotlivé pohľady a potom aby si naši diváci mohli urobiť konkrétny prehľad a vlastný názor, konfrontovať ich potom navzájom. Takže v niektorej z ďalších relácií budem veľmi rád, keď opäť prijmete naše pozvanie. Veľmi pekne ďakujem."

Milan Semančík: "Ďakujem aj ja."

(7.10.2014; Televízna stanica TA 3; Téma dňa; Peter Bielik)